

УДК 378.147:004

Зайцева Т.В.

Херсонська державна морська академія, Херсон, Україна

УПРОВАДЖЕННЯ КОМПЕТЕНТНІСНОГО ПІДХІДУ В НАВЧАЛЬНИЙ ПРОЦЕС ПІДГОТОВКИ СУДНОВОДІЇВ

DOI: 10.14308/ite000546

Компетентнісно-орієнтована професійна освіта – це об'єктивне явище в освіті, викликане до життя соціально-економічними, політико-освітніми і педагогічними передумовами. Конкурентноздібність людини на сучасному ринку праці практично завжди залежить від уміння володіти новими технологіями, здатністю до постійної самоосвіти та здібностями швидко адаптуватися до різних умов праці.

Сьогодення пред'являє до сучасного фахівця чимало нових вимог, які недостатньо враховані або зовсім не враховані в програмах підготовки спеціалістів у різних предметних галузях, у тому числі і в морській справі.

Основна ідея компетентнісного підходу полягає в тому, що освіта повинна давати не окремі розрізнені знання, вміння та навички, а розвивати здібність та готовність студентів до майбутньої професійної діяльності у різних соціально-виробничих умовах.

Компетентнісно-орієнтована освіта, яка прийнята в багатьох країнах, для вищих навчальних закладах України є дещо новим напрямком в організації навчального процесу. Для морської галузі, яка в своїй основі є міжнародною, впровадження компетентнісного підходу в систему підготовки курсантів є на сьогодні актуальним. Пошук ефективних форм організації навчального процесу, який поєднує академічну, практичну, тренажерну підготовку фахівців даної галузі є невід'ємною частиною праці викладача ВНЗ.

Ключові слова: *компетенції, компетентнісний підхід, компетентнісно-орієнтована освіта, інформаційні технології.*

Загальна постановка задачі та її актуальність.

Виходячи із сучасних вимог суспільства, забезпечення якості освіти має ґрунтуватися на формуванні у випускника вищого навчального закладу таких компетенцій та умінь, які б давали можливість майбутнім фахівцям застосовувати та практично використовувати отримані знання та уміння на користь усієї Європи.

Указом Президента України “Про заходи щодо пріоритетного розвитку освіти в Україні” від 30 вересня 2010 р. № 926 визначено низку заходів, спрямованих на реалізацію в Україні положень, спрямованих на узгодження національної системи із забезпечення якості освіти з загальною європейською [4].

У Національній системі стандартів вищої освіти чітко прописані вимоги до кваліфікацій та надається перелік соціально та професійно важливих знань, умінь, навичок та компетенцій, які вимагає від випускника вищого закладу не тільки національний ринок праці, а й Європейське співтовариство.

Основою запровадження компетентнісного підходу у вищій освіті має бути Національна система кваліфікацій, зокрема її складові – Національна і галузеві рамки кваліфікацій. Національна рамка кваліфікацій упроваджується з метою:

- уведення європейських стандартів та принципів забезпечення якості освіти з урахуванням вимог ринку праці до компетентностей фахівців;
- забезпечення гармонізації норм законодавства у сфері освіти та соціально-трудова відносин;

- сприяння національному і міжнародному визнанню кваліфікацій, здобутих в Україні;
- налагодження ефективної взаємодії сфери освітніх послуг та ринку праці. [3]

Відповідність якості підготовки випускника вищої школи вимогам галузевого стандарту вищої освіти має визначатись соціально-особистісними (КСО), загальнонауковими (КЗН), інструментальними (КІ) та професійними компетенціями.

Ідея компетентнісного підходу в педагогіці зародилася на початку 80-х років минулого століття, коли в журналі «Перспективи. Питання освіти» була опублікована стаття В. де Ландшєєр «Концепція «мінімальної компетентності» [8]. Спочатку йшлося не про підхід, а про професійні компетенції особи в якості мети та результату освіти. При цьому компетентність в широкому сенсі розумілася як «поглиблене знання предмету або освоєне уміння». З часом відбувалося розширення об'єму і вмісту цього поняття. З кінця минулого століття стали вже говорити про компетентнісний підхід в освіті (В.А. Кальней, А.М. Новіков, В.В. Серіков, С.Е. Шишов, Б.Д. Ельконін та ін.) [6, 7, 11]. Сьогодні існують різні підходи до розуміння ключових компетенцій. Одні автори роблять акцент на особових властивостях, інші – на знаннях і уміннях, які можна перенести в різні умови.

Ми будемо виходити з того, що компетентність – це здібність та готовність до виконання визначених дій або функцій, а компетентнісний підхід в освіті – це цільова орієнтація навчального процесу на формування компетенцій, що визначені галузевим стандартом, будь-то соціально-особистісні або професійні.

Компетентнісно-орієнтована професійна освіта – це об'єктивне явище в освіті, викликане до життя соціально-економічними, політико-освітніми і педагогічними передумовами. Передусім, це реакція професійної освіти на зміни, що відбулися в соціально-економічній сфері, на процеси, що з'явилися разом з ринковою економікою. Ринок пред'являє до сучасного фахівця чимало нових вимог, які недостатньо враховані або зовсім не враховані в програмах підготовки спеціалістів.

Ці нові вимоги, як виявляється, не пов'язані жорстко з тією або іншою дисципліною, вони носять міжпредметний, а можна сказати надпредметний характер, тобто відрізняються універсальністю. Їх формування вимагає не стільки нового предметного змісту, скільки інших педагогічних технологій. Компетентнісний підхід дозволяє:

- погоджувати мету навчання, яку ставить педагог, з власними цілями студентів;
- розвантажити студентів не за рахунок механічного скорочення змісту, а за рахунок підвищення долі індивідуальної самоосвіти;
- підготувати студентів до свідомого і відповідального навчання, до необхідності постійної самоосвіти;
- і що саме головне, на наш погляд, забезпечити ринок праці конкурентоспроможними фахівцями.

Розв'язування основної проблеми.

Упровадження компетентнісного підходу до системи підготовки фахівців найбільш потребує, на наш погляд, морська галузь, що є міжнародною в своїй основі. Фахівці морської галузі повинні відповідати вимогам Міжнародної морської організації (ІМО) незалежно від того, в якій країні вони отримали освіту. Перелік даних вимог можна знайти в міжнародному кодексі дипломування моряків та несення вахти (ПДМНВ). В основі цього документу лежить компетентнісний підхід до многорівневої підготовки морських спеціалістів.

Для прикладу розглянемо кодекс ПДМНВ для судових електриків, де виділяють два рівні підготовки – електрик та електромеханік. У документі наводяться основні функції для кожного рівня спеціальності (наприклад, на рівні експлуатації або на допоміжному рівні) та для кожної функції виділені компетенції, якими повинен володіти даний спеціаліст. Чим вище рівень підготовки спеціаліста, тим більшою кількістю компетенцій він повинен володіти. Наведемо приклад частини кодексу ПДМНВ (таблиця 1).

*Специфікація компетентностей спеціальності «Суднова електротехніка»
за всіма рівнями професійної освіти*

№ п/п	Компетентність	Національний шифр компетентності	Вимоги конвенції ПДМНВ	Рівень
1. Професійні компетентності				
1.1. Спеціалізовано-професійні компетентності				
1.	Безпечне використання електричного обладнання	КСП-01	А-III/6	На допоміжному рівні
2.			
2. Загально – наукові компетентності				
3.	Базові знання фундаментальних розділів математики, в обсязі, необхідному для володіння математичним апаратом відповідної галузі знань, здатність використовувати математичні методи в обраній професії.	КЗН-2		На рівні експлуатації
4.	Базові знання в галузі інформатики й сучасних інформаційних технологій; навички використання програмних засобів і навички роботи в комп'ютерних мережах, уміння створювати бази даних і використовувати інтернет-ресурси.	КЗН-3		На рівні експлуатації

Сьогодні ринок праці диктує системі освіти, якого рівня обізнаності спеціалістів він потребує. І саме компетентнісний підхід і є спробою привести у відповідність професійну освіту та вимоги роботодавців. Компетентнісний підхід припускає, що результати освіти визнаються значущими за межами системи освіти.

Із 2014-2015 навчального року в Херсонській державній морській академії розпочата дослідна експериментальна робота з інтеграції навчального процесу на основі компетентнісного підходу в державну освітню політику України. [3]

Усі навчальні підрозділи академії беруть активну участь в проекті. Викладачами кафедри інформаційних технологій, комп'ютерних систем та мереж були розроблені нові робочі програми курсів, в яких дисципліни розглядаються як засіб оволодіння деякими компетенціями в рамках даних предметів.

Компетентнісний підхід фіксує та встановлює підпорядкованість знань умінням. Важливу роль у цьому процесі постає інформатика як наука та навчальний предмет, бо компетентності, що формуються під час вивчення предмету, можна перенести на вивчення інших предметів для створення цілісного інформаційного простору знань курсантів.

Для відображення міждисциплінарних зв'язків викладачі кафедри не тільки познайомилися з робочими програмами інших дисциплін, але й обговорили з керівництвом факультетів та випускових кафедр, яким рівнем інформаційної культури повинен володіти курсант для успішного вивчення спеціальних дисциплін. У результаті цієї роботи в дисципліні Інформаційні технології, що вивчається на 1 курсі з'явилися нові теми, а зміст дисципліни Інформатика для судноводіїв був повністю перероблений та набув яскраво вираженого прикладного характеру.

Зміст курсу Інформаційні технології має дві яскраво виражені складові:

1. Теоретична інформатика, яка є в даний час однією з фундаментальних галузей наукового знання, вона формує в курсантів системно-інформаційний підхід до аналізу навколишнього середовища.
2. Інформаційні технології, які являють собою методи та засоби отримання, перетворення, передачі, зберігання і використання інформації. Ця складова має вкрай важливе практичне значення, вона виконує соціальне замовлення суспільства на підготовку майбутніх фахівців морської галузі до життя в інформаційному мировому суспільстві.

Головною метою вивчення дисципліни Інформаційні технології є формування інформаційно-комунікаційної компетентності курсантів. Інформаційно-комунікаційну компетентність можна розглядати як комплексне вміння самостійно шукати, відбирати потрібну інформацію, аналізувати, організувати, представляти, передавати її; моделювати і проектувати об'єкти і процеси, реалізовувати проекти, в тому числі в сфері індивідуальної та групової діяльності. [5]

Більшість навчальних курсів з інформатики можна реалізувати із застосуванням компетентнісного підходу. Проаналізувавши зміст курсів ми виділили наступні компетенції, охарактеризували їх з точки зору предмета і з метою розширення на інші предмети (Таблиця 2).

Таблиця № 2.

Перелік компетенцій

Компетенції		Проекція загальнопредметних компетенцій на навчальний предмет
Ключові	Узагальнені (загальнопредметні)	
1	2	3
Інформаційна компетенція	Робота з різними засобами інформації	Володіння навичками роботи з прикладним програмним забезпеченням, мультимедійними довідниками, електронними підручниками, Інтернет-ресурсами.
	Використання інформаційних та телекомунікаційних технологій	Застосування інформаційних та телекомунікаційних технологій для розв'язування широкого класу навчальних та прикладних задач
	Робота з інформацією (пошук, перетворення, зберігання, систематизація, аналіз та відбір інформації).	- пошук інформації в каталогах, пошукових системах; - перетворення інформації (з графічної в текстову, з аналогової – в цифрову); - проектування баз даних; робота з різними видами сортування; фільтрації, структурування файлової системи;
	Формулювання мети, побудова плану дій, усвідомлення наявності певних вимог до продукту своєї діяльності.	- Формулювання мети при вивченні окремих тем предмету, при створенні проекту, при виборі теми доповіді; - написання плану розробки та реалізації проекту; - розуміння вимог до програмного забезпечення, рамок функціонування баз даних; - постановка задачі та описання її обмежень.

1	2	3
	Володіння стильовими прийомами	Створення текстових документів за шаблоном, використання правил подачі інформації в презентації
Комунікативна компетенція	Діалог «людина» – «машина»	Знайомство з принципами побудови різних видів інтерфейсу (робота з діалоговими вікнами, меню, панелями інструментів)
	Робота в групі	Робота над проектами в парі та в групі, виконання різних ролей в групі, взаємодії в мережах.
	Толерантність	Робота в мережеві суспільстві, використання телекомунікаційних ресурсів
Навчально-пізнавальна компетенція	Вміння висувати гіпотези, ставити питання до спостережуваних фактів і явищ, оцінювати початкові дані і планований результат	Володіння технологією вирішення завдань з допомогою комп'ютера, комп'ютерним моделюванням, формалізацією, чисельними методами вирішення завдань, проведення комп'ютерного експерименту
	Уміння оформити результат своєї діяльності, представити його на сучасному рівні	Знання вимог ДСТУ до оформлення звітів, побудова діаграм і графіків, створення презентацій
Загально-культурна компетенція	Розуміння місця даної науки в системі інших наук	Усвідомлення наявності визначених вимог до програмного забезпечення, аналіз переваг та недоліків інформаційних технологій
	Етика трудових та громадських відношень	Ліцензії для програмного забезпечення, інформаційна безпека, правова відповідальність за порушення законодавства.
	Створення умов для самореалізації, самопізнання	Комп'ютер як засіб саморефлексії (використання тестів, тренажерів), створення власного інформаційного простору), публікація робіт, отримання авторитету в мережевому суспільстві

Головне завдання компетентнісного підходу – з'ясувати і включити в освітню траєкторію те, без чого підготовка фахівця не може відбутися, що необхідно і достатньо знати і вміти робити майбутньому фахівцю в морській галузі. Для виконання цього завдання ми скорегували зміст навчального матеріалу дисциплін шляхом упровадження завдань наступних видів:

- завдання, що містять великий обсяг текстової інформації, та інформації, представленої у вигляді таблиць, діаграм, графіків, малюнків, схем (перетворення інформації, робота з різними видами інформації);
- завдання, в яких неясно, до якої галузі знань треба звернутися, щоб визначити спосіб дії або інформацію (вибір необхідного програмного забезпечення, використання компетенцій на практиці);
- завдання з великим числом завдань різної тематики та різних форматів, що вимагають різних алгоритмів розв'язування, форм записи відповіді;
- задачі на оптимізацію рішень.

Переважно використовувати не формалізовану, а змістовну постановку задачі, з тим, щоб найбільш складний, але важливий для отримання досвіду вирішення завдань етап формалізації був виконаний курсантом.

Наприклад, під час знайомства з оптимізаційними, з класичними транспортними задачами та використання для їх розв'язування можливостей MS Excel, можна запропонувати формули цільових функцій та обмежень, що необхідно врахувати. Але набагато ефективніше дати прикладну задачу, для розв'язування якої курсант спочатку повинен розумно сформулювати завдання, описати постановку задачі та її обмежень в термінах вибраної технології, створити інформаційну модель завдання.

Для формування діяльнісного алгоритму розв'язування поставлених завдань необхідно навчити курсантів реалізації послідовності наступних етапів:

- формування потреби та намірів виконання певної діяльності;
- вибір необхідного програмного забезпечення та способу здійснення діяльності;
- планування дій, опис обмежень;
- виконання дій;
- аналіз отриманих результатів.

Компетентнісний підхід робить акцент на застосуванні знань і умінь у так званих позанавчальних, життєвих ситуаціях, у тому числі і при розв'язуванні практичних, професійних задач. Основою формування компетенцій у курсантів 1 курсу є їх досвід, отриманий раніше, в життєвих і навчальних ситуаціях. Але ми повинні враховувати різнорівневі шкільні знання першокурсників при актуалізації на навчальних заняттях. Тому пропонування курсантам індивідуальних завдань, задач різного рівня складності, участь курсантів у проектній діяльності – необхідні шляхи індивідуалізації процесу навчання та заохочення їх до плідної самостійної науково-практичної роботи..

Під час проведення лабораторного практикуму дисципліни «Інформаційні технології» в першому семестрі можна представити завдання різного рівня складності і запропонувати курсантам самостійно вибрати для себе задачі. Такий прийом дозволить курсанту об'єктивно визначити рівень своєї предметної компетентності, добре підготовлені курсанти зможуть реалізувати свій високий потенціал, а для тих, хто має слабку базову підготовку, уникнути отримання психологічних травм та мотивує їх до поглиблення знань. На початковому етапі навчання проявляється рівень відповідності курсантів запропонованим до них вимогам і дає можливість викладачу скорегувати методичні форми проведення занять та форми контролю за результатами.

Якщо проаналізувати зміст дисципліни «Інформатика для судноводіїв», який вивчають курсанти 2 курсу навчання, то під час виконання лабораторних робіт у них формуються предметні компетенції, які пов'язані з використанням засобів обробки даних, представлених в табличному вигляді; використання прийомів обчислень, математичного та інформаційного моделювання, ділової графіки можуть бути придбані і закріплені при вивченні цієї дисципліни. Зміст даного предмета має міжпредметні зв'язки з багатьма предметами, зокрема, з дисциплінами: Суднові комп'ютери та комп'ютерні мережі, Навігаційні інформаційні системи, Нарисна геометрія та інженерна графіка; Теорія та будова судна, та ін.

Основа для формування предметних компетенцій закладалася на 1 курсі при вивченні дисципліни Інформаційні технології. Вивчення функціональних можливостей табличного процесора (наприклад, Microsoft Excel) спрямоване, по-перше, на знайомство з можливістю систематизованого представлення інформації в табличному вигляді та виконання розрахункових робіт будь-якої складності, а по-друге, на демонстрацію прикладного значення інформатики та реалізацію міжпредметних зв'язків.

Далі надається тематика деяких лабораторних робіт дисципліни «Інформатика для судноводіїв»:

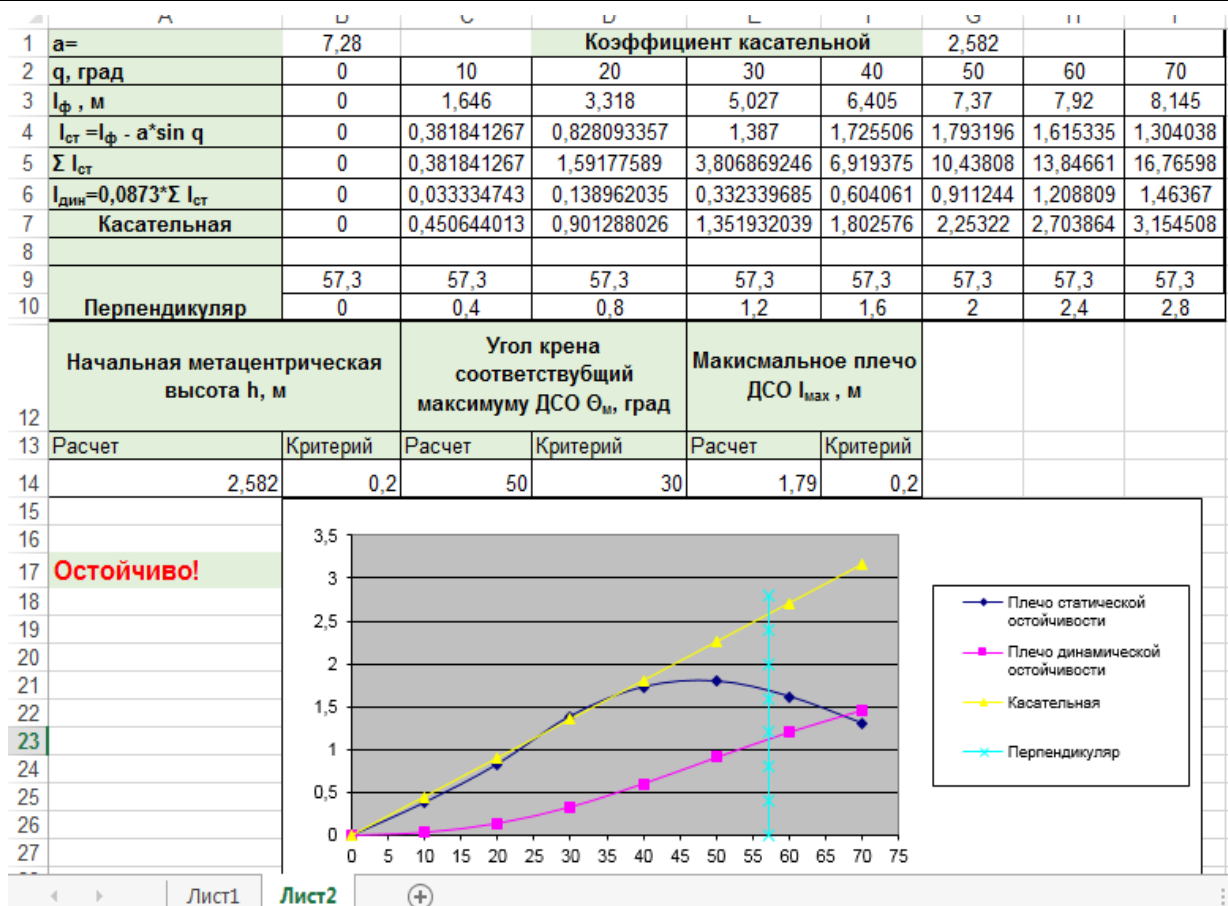

Рис.1. Приклад розв'язування задачі курсантами за допомогою MS Excel.

1. Розрахунок різниці широт, різниці довгот і координат пунктів приходу і відходу судна.
2. Розрахунок напрямків щодо географічного меридіану і діаметральної площині судна.
3. Розрахунок параметрів дуги великого кола для нанесення на карту за допомогою MS Excel.
4. Розрахунок і побудова діаграми статичної остійності за допомогою MS Excel (рис.1).
5. Розрахунок курсу при плаванні по ДВК (діаметру великого кола).
6. Розрахунок і побудова кривої сумарної інерційної похибки гірокомпаса, що виникає в результаті маневрування.
7. Розрахунок координат місця судна прямим аналітичним способом (за двома вимірними висотами) за допомогою MS Excel.
8. Розрахунок оцінки точності місця судна по трьом рівноточним пеленгам за допомогою MS Excel.
9. Робота з гідрометеорологічними даними в MS Excel. Розрахунок дійсного вітру.
10. Проведення навігаційних розрахунків при плануванні переходу судна за допомогою MS Excel (рис. 2).

Як з'ясувалося, курсанти стикаються з труднощами при розв'язуванні змістовних завдань, але, вирішуючи їх, отримують безцінний досвід придбання професійної компетенції.

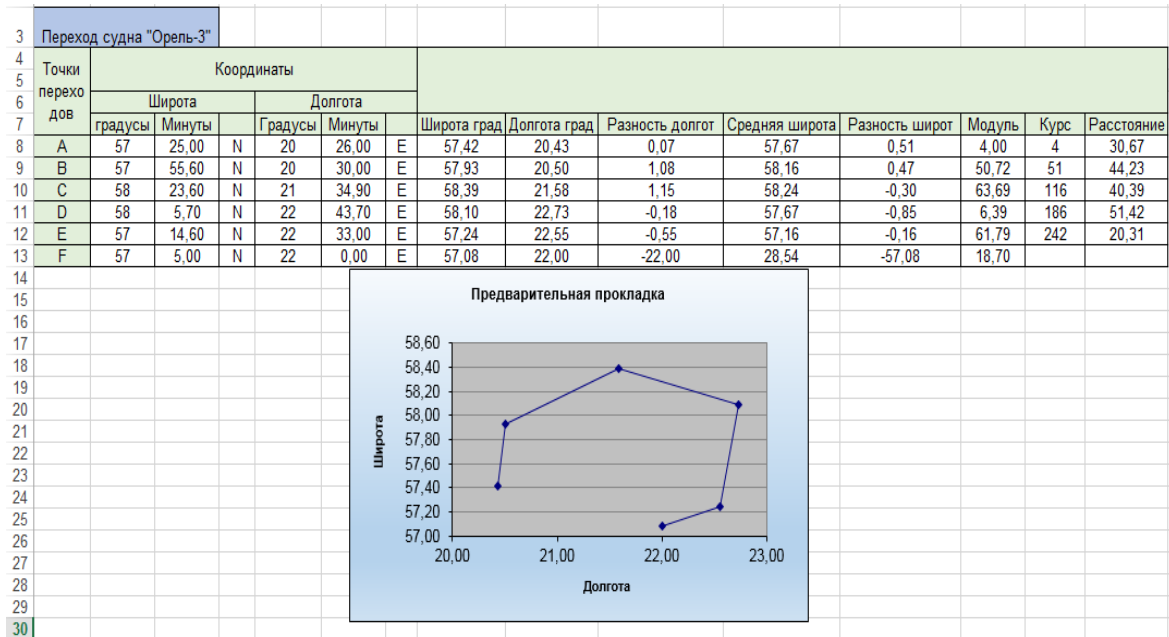

Рис. 2. Приклад розв'язування задачі курсантами за допомогою MS Excel.

Протягом двох навчальних років ми спостерігали за змінами мотиваційної складової навчального процесу, а саме, нам було цікаво, як зміст дисципліни Інформатика для судоводіїв, підсилення прикладної направленості дисципліни та міждисциплінарні зв'язки навчальних курсів впливають на зацікавленість курсантів, підвищують їх мотиваційний рівень. Були виділені такі типи мотивів:

- мотиви уникнення неприємностей (традиційно мали вищий процент домінування);
- мотиви змісту навчальної діяльності;
- мотиви відношення до процесу навчання.

Анкетування курсантів показало, які з трьох означених типів мотивів є домінуючими. На перше місце почали виходити мотиви змісту навчальної діяльності.

Дані наводяться у таблиці (див. табл. 3) та представлені на діаграмі (рис. 3).

Таблиця № 3.

Мотиви навчальної діяльності

Навчальні роки	Мотиви уникнення неприємностей	Мотиви змісту навчальної діяльності	Мотиви відношення до процесу навчання
2013-2014	44%	36%	20%
2014-2015	40%	42%	18%

Рис. 3. Діаграма розподілу мотивів навчальної діяльності.

Слід не тільки змінити робочі програми дисциплін, зміст та форму проведення навчальних занять, а й усвідомити, що і особистість викладача, який здійснює компетентнісний підхід, повинна відповідати деяким вимогам [9]:

- ставити цілі і оцінювати ступінь їх досягнення спільно з курсантами;
 - оцінювати досягнення студентів не тільки відміткою-балом, а й змістовною характеристикою;
 - пов'язувати досліджуваний матеріал з професійним напрямком, повсякденним життям та з інтересами курсантів;
 - планувати заняття з використанням усього розмаїття форм і методів навчальної роботи;
 - закріплювати знання і вміння у навчальній та у позанавчальній практиці;
 - уміння особисто орієнтуватися в ситуації на ринку праці;
 - враховувати думки курсантів;
- успішно вирішувати власні проблеми.

Висновки та напрямки подальших досліджень.

Компетентнісний підхід робить головним учасником освітнього процесу саме курсанта, з його індивідуальними цілями і завданнями. Даний підхід дозволяє направити педагогічну діяльність на залучення курсантів в активну, усвідомлену діяльність, на розвиток інформаційних, комунікативних, навчально-пізнавальних компетенцій і розвиток особистісного потенціалу курсанта, формування самооцінки, самоконтролю курсантів і рефлексії педагога, яка дозволяє домагатися кращих результатів в освітньому процесі.

Зв'язати результати навчання та компетенції – складне питання, якому слід приділяти чимало уваги. Орієнтація на результати освіти є сьогодні актуальним для української вищої школи, і вимагає інтеграцію академічної та професійної освіти, визнання кваліфікацій, отриманих в процесі вищої освіти, розвиток освіти протягом усього життя. Суспільство повинно звикати до ситуації, коли опис результатів освіти буде надаватися на мові компетенцій.

У підсумку відмітимо, що суть нової парадигми освіти можна схарактеризувати такими факторами:

1. зміщення основного акценту із засвоєння значних обсягів інформації на оволодіння способами безперервного набуття нових знань і уміння вчитися самостійно;
2. освоєння навичок роботи з будь-якою інформацією, з різнорідними, суперечливими даними, формування навичок самостійного, критичного типу мислення;

3. поступова зміна традиційного принципу «формувати знання, уміння і навички» принципом «формувати професійну компетентність».

На сьогодні вже існують перші результати впровадження компетентнісного підходу в навчальний процес. Одним із позитивних проявів ми вважаємо, є зміни, які відбулися в перерозподілі мотиваційних аспектів пізнавальної та навчальної діяльності курсантів.

На даному етапі в ХДМА триває експеримент по впровадженню компетентнісного підходу в навчальний процес. Сьогодні перед нами стоїть задача аналізу результатів експерименту з метою подальшого корегування навчального матеріалу та форм проведення занять.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Комплекс нормативних документів для розробки складових системи стандартів вищої освіти. Додаток 1 до наказу Міносвіти України від 31.07.1998 р. № 285 зі змінами та доповненнями, що введені розпорядженням Міністерства освіти і науки України від 05.03.2001 р. №28-р. // Інформаційний вісник “Вища освіта”. – 2003. – № 10. – 82 с.;
2. Національний класифікатор України: Класифікатор професій ДК 003-10. – К., Держстандарт України, 2010.
3. Наказ Міністерства освіти і науки України № 1148 від 7.10.2014 р. [Вісник №2]
4. Наказ Президента України “Про заходи щодо пріоритетного розвитку освіти в Україні” від 30 вересня 2010 р. № 926.
5. Байденко В.И. Компетентностный подход к проектированию государственных образовательных стандартов высшего профессионального образования (методологические и методические вопросы): Методическое пособие. – М.: Исследовательский центр проблем качества подготовки специалистов, 2005. – 114 с.
6. Зимняя И.А. Ключевые компетенции – новая парадигма результата образования//Высшее образование сегодня. – 2003, – № 5. – С. 14-20.
7. Компетенции в образовании: опыт проектирования. [Електронний ресурс]. – Режим доступу <http://projects.ict.usc.edu/dlxxi/materials>.
8. Ландшеер В. Концепция «минимальной компетентности» // Перспективы. Вопросы образования. – 1988. – № 1. – С. 28-34.
9. Лебедев О.Е. Компетентностный подход в образовании//Школьные технологии. – 2004. – № 5. – С. 19-23.
10. Что такое компетентностный подход в современном образовании? [Електронний ресурс]. – Режим доступу <http://festival.1september.ru/articles/>

Стаття надійшла до редакції

Tatyana Zaytseva

Kherson State Marine Academy, Kherson, Ukraine

THE INTRODUCTION OF THE COMPETENCE-BASED APPROACH IN EDUCATIONAL PROCESS OF TRAINING OF SKIPPERS

The competence-based professional education is the objective phenomenon in education brought to life by social and economic, political and educational and pedagogical factors. One's competitiveness at the modern job market usually depends on ability to operate new technologies, ability to continuous self-education and fast adaptation to various working conditions.

Modern job market imposes the whole layer of new requirements on an employee which are taken into account on inadequate level or aren't taken into account at all in the training syllabus for specialist degree in different subject areas and in maritime education in particular.

The main idea of the competence-based approach is that education has to provide not isolated knowledge and skills but to develop students' ability and readiness for future professional activity in various social and working conditions.

The competence-based education, which has been introduced in many countries, is nevertheless a new way of organizing educational process in Ukrainian higher educational institutions. Because maritime education is of international nature, the introduction of the

competence-based approach into cadets training program is of immediate importance nowadays. Search for effective forms of the educational process organization, which will allow combining the academic, practical and simulator trainings of specialists in this area, is an integral part of teacher's work at higher education institution.

Key words: competency, competence-based approach, competence-based education, IT.

Зайцева Т. В.

Херсонская государственная морская академия, Херсон, Украина

ВНЕДРЕНИЕ КОМПЕТЕНТНОСТНОГО ПОДХОДА В УЧЕБНЫЙ ПРОЦЕСС ПОДГОТОВКИ СУДОВОДИТЕЛЕЙ

Компетентностно-ориентированное профессиональное образование – это объективное явление в образовании, вызванное к жизни социально-экономическими, политико-образовательными и педагогическими предпосылками. Конкуренентоспособность человека на современном рынке труда практически всегда зависит от умения владеть новыми технологиями, способностью к постоянному самообразованию и быстрому адаптивированию к различным условиям труда.

Современный рынок труда предъявляет к специалисту целый пласт новых требований, которые недостаточно учтены или совсем не учтены в программах подготовки специалистов в различных предметных областях, в том числе и в морской отрасли.

Основная идея компетентностного подхода заключается в том, что образование должно давать не отдельные разрозненные знания, умения и навыки, а развивать способность и готовность студентов к будущей профессиональной деятельности в различных социально-производственных условиях.

Компетентностно-ориентированное образование, которое принято во многих странах, в высших учебных заведениях Украины является новым направлением в организации учебного процесса. Для морской отрасли, которая в своей основе является международной, внедрение компетентностного подхода в систему подготовки курсантов является сегодня актуальным. Поиск эффективных форм организации учебного процесса, где сочетается академическая, практическая, тренажерная подготовка специалистов данной отрасли является неотъемлемой частью работы преподавателя ВУЗА.

Ключевые слова: компетенции, компетентностный подход, компетентностно-ориентированное образование, информационные технологии.